

ФАКТИ ПРО УГОРЩИНУ

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ БУДАПЕШТ

№ 1/2002.

ЗАКОН ПРО УГОРЦІВ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ У СУСІДНІХ КРАЇНАХ: ІНТЕРЕСИ ТА ЦІЛІ

Парламент Угорської Республіки, приймаючи Закон № LXII про угорців, які проживають у сусідніх країнах, керувався метою сприяння збереженню мовної та культурної самобутності етнічних угорців сусідніх країн на території держави їх проживання.

Мета угорського уряду полягає у тому, щоб угорці, котрі проживають у сусідніх країнах, знайшли своє щастя й добробут на рідній землі, там, де вони народилися, Однак за даними нещодавно проведеного опитування суспільної думки 25 відсотків етнічних угорців у сусідніх країнах, займаються думкою про переселення до Угорщини.

Набуття чинності та успішна імплементація Закону позитивно впливатимуть на створення сприятливих умов для того, щоб етнічні угорці залишалися там, де вони народилися, й суттєво знижувалася чисельність міграційних намірів. Цей Закон слугує збереженню національної самобутності, й сприяє адаптації до політичної та суспільної системи країни громадянства.

Впровадженням зазначеного Закону Угорщина мала намір зробити свій внесок до системи загальноєвропейських цінностей, сприяти збереженню та розвитку культурної різноманітності.

Закон про угорців, що проживають у сусідніх країнах, набув чинності з 1 січня 2002 року.

Підвалини Закону

Внаслідок історичних подій ХХ століття угорська нація стала найбільш "розірваною" нацією у світі. За мирними договорами після I-ої та після II-ої світової війн, внаслідок диктатури правих і лівих сил, а також революції 1956 року 3,5 мільйонів етнічних угорців опинилися в меншинній долі в Карпатському басейні, а 1,5 мільйони угорців в діаспорі. Австро-Угорська імперія, яка отримала поразку у I-ій світовій війні, розпалася на частини. Внаслідок Тріанонського Мирного Договору 1920 року Угорщина втратила дві третини своєї тисячолітньої

історичної території, а одна третина її населення залишаючись на рідній землі опинилася у підданстві сусідніх держав, стала національною меншиною.

Для Угорської Республіки надзвичайно важливе значення має захист всіх національних меншин. Угорщина, внаслідок географічного положення та в ході своєї бурхливої історії набула чималого досвіду у справі вирішення проблем меншин, незалежно від того, де вони мешкали, чи у межах, чи поза межами країни.

Громади національних меншин завжди грали суттєву роль в угорській історії,

сприяли її розвиткові у галузі культури, цивілізації та економіки. Для угорського суспільства завжди важливе значення мало збереження культурної колоритності. Угорщина протягом тисячолітньої історії була країною адмітером, де вихідці з регіону знаходили для себе новий притулок.

У 1993 році в Угорщині прийнято сучасний прогресивний закон про національні меншини, який надав можливості створення органів самоврядування, культурних автономій національних меншин, визнав їх державотворчий характер й свободу вибору своєї національної самобутності. Закон вважає за звичайне, що історична батьківщина надає допомогу своїй національній меншині.

Закон про угорців, які проживають у сусідніх країнах, ухвалений у 2001 році Угорським Парламентом значною більшістю голосів, відповідно до зазначеного закону про національні меншини передбачає надання підтримки етнічним угорцям за кордоном, відповідно до європейської практики та норм міжнародного права.

Угорщина, як це неодноразово наголошувалося, щодо захисту прав національної меншини не має наміру брати на себе відповідальність країни громадянства.

Новий Закон має й стабілізуючий ефект, тому що сприяє збереженню самобутності національної меншини, що мешкає за кордоном, покращенню її добробуту у країні проживання, упередженню хвилі міграції.

КОНСУЛЬТАЦІЇ ЩОДО ЗАКОНУ

Дійсний Закон підготовлено при максимальній прозорості як на вітчизняному, так і на міжнародному рівні. До ухвалення Закону Парламентом Уряд Угорської Республіки постійно і систематично надавав інформацію для урядів зацікавлених держав (приймаючи до уваги їх погляди) стосовно його концепції, змісту та цілей.

Так наприклад, саме за порушенням румунської сторони з-під дії цього Закону було вийнято надання субсидій для господарських організацій.

Угорський уряд проводить систематичні консультації й спільний аналіз щодо імплементації Закону з країнами, яких це стосується. Завдяки цьому імплементація Закону розпочалася без перешкод, за згодою сусідніх країн. Особливо важливо, що взаємопорозуміння з Румунією, країною де мешкає найбільша за чисельністю угорська національна меншина, було зафіксоване в окремій спільній декларації голів урядів. В цій декларації були зазначені важливі елементи імплементації Закону, а саме: умови функціонування інформаційних бюро, аспекти однакового підходу до румунських працевлаштувальників, а також обмеження видачі "Посвідчень для членів сімей угорської національності". Важливо й те, що Угорський уряд систематично консулює і зі Словаччиною щодо деталей імплементації Закону.

Найбільш важливі елементи Закону

Дійсний Закон застосовується відносно осіб, які визнають себе такими, що належать до угорської національності, та не є угорськими громадянами і мають постійне місце проживання в Республіці Хорватія, Федеративній Республіці Югославія, Румунії, Республіці Словенія, Словацькій Республіці або Україні, та які втратили своє угорське громадянство не з причини добровільної відмови, та не мають дозволу на постійне перебування в Угорщині.

У сфері культури особам, на яких поширюється сфера застосування дійсного Закону, в Угорщині, надаються права, ідентичні до тих, що їх мають угорські громадяни.

Ці особи мають право на транспортні пільги в Угорщині на регулярних міських та міжміських лініях громадського транспорту.

Студентська молодь сусідніх країн має право за щорічно визначеним лімітом брати участь у програмах вищих навчальних закладів Угорської Республіки: інститутах або університетах.

Угорські учителі, які проживають за кордоном в сусідніх країнах і викладають предмет угорською мовою, мають право на участь у регулярному проведенні підвищення кваліфікації в Угорщині.

Батьки, які виховують у своїй сім'ї не менше двох неповнолітніх дітей, можуть отримувати допомогу на освіту та навчальні матеріали для кожної дитини, якщо дитина відвідує навчальний заклад у відповідності до її віку та отримує навчання або освіту угорською мовою.

Особи, на яких поширюється сфера застосування цього Закону, можуть і надалі займатися трудовою діяльністю на території Угорської Республіки на підставі дозволу на працевлаштування, але дозвіл для них може видаватися максимально на три місяці на календарний рік без попереднього оцінювання ситуації на ринку праці.

Угорська Республіка підтримує організації, що здійснюють діяльність у сусідніх країнах і сприяють цілям угорських національних громад, які проживають у сусідніх країнах.

Пільги та допомоги, визначені в дійсному Законі, можуть бути отримані по пред'явленні або "Посвідчення приналежності до угорської національності", або "Посвідчення для членів сімей осіб угорської національності".

Виключення

В ході обговорення дійсного Закону в Парламенті, Уряд Угорщини виключив з-під його дії територію Австрії, оскільки пільги стосувалися б лише 10 відсотків угорської національної меншини Австрії, яка мешкає в Бургенландії.

Справа у тому, що друга частина (90 відсотків) австрійських угорців у статусі емігрантів не втратила угорського громадянства, а угорські громадяни не мають право користуватися пільгами,

забезпечуваними дійсним Законом. Деяка частина угорців, яка емігрувала в Австрію, добровільно, за власним рішенням відмовилася від угорського громадянства, й за цих обставин не має права на пільги, забезпечувані дійсним Законом.

Багато угорців переїхали до Австрії з інших країн регіону. Внаслідок специфічних обставин було б небажаним робити різницю між різними групами угорців, які проживають в Австрії і вважають себе за таких, які належать до угорської нації.

ЗАКОН ТА ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПРАВО І ПРАКТИКА ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

Дійсний Закон знаходиться у повній відповідності до Угоди про асоційоване членство Угорської Республіки у Європейському Союзі. Угорщина дотримується обов'язків, пов'язаних з її майбутньою інтеграцією у ЄС, застосовує закон у відповідності до Угоди про членство та у відповідності до регулювання в ЄС.

Дійсний Закон вписується до тенденцій європейського законодавства, а саме: наданням пільг членам культурного товариства, мовної чи національної меншини, яка мешкає за межами історичної батьківщини, забезпечує захист і збереження національної самобутності.

Цей Закон враховує правові норми Європейського Союзу, впроваджені для збереження національної самобутності, а також приклади, які існують на регіональному та союзному рівні:

В Греції на підставі підзаконного акту № 4000/3/10 для громадян Албанії грецького походження заабезпечується можливість отримання "Спеціального посвідчення особи", яке для його власника надає право постійного перебування і працевлаштування в Греції.

В Словаччині на підставі Закону № 70/1997 про етнічних словаків, що мешкають за межами Словаччини, особи словацької національності, котрі не є громадянами Словаччини, отримують "Посвідчення закордонного словака". Таке посвідчення на території Словаччини забезпечує зокрема пільги щодо в'їзду, працевлаштування, освіти та громадянства.

В Болгарії на підставі Закону №

30/2000 про болгарів, які мешкають за межами Республіки Болгарія, історична батьківщина надсилає закордонним болгарам підручники, засоби навчання, культурні видання, допомагає їх організаціям, якщо їх діяльність слугує збереженню рідномовної болгарської культури та релігійних традицій. Крім цього для "болгарів, котрі мешкають за кордоном", забезпечуються різні пільги (наприклад у сфері освіти та працевлаштування) на території Республіки Болгарія.

В Румунії на підставі Закону № 1998/150 про надання допомоги для румунських громад світу створено спеціальну бюджетну фундацію для фінансування програм у галузі освіти, культури, справ молоді та соціального забезпечення діаспор, національних громад румунів, які мешкають на території інших країн. Субсидії, гарантовані законом, надаються і на території інших держав.

ДІЙСНИЙ ЗАКОН НЕ МАЄ ЕКСТРАТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ДІЇ

Пільги, які за дійсним Законом, надаватимуться на правах суб'єкта для закордонних етнічних угорців, забезпечуватимуться виключно та

однозначно на території Угорської Республіки. Таким чином, дійсний Закон про етнічних угорців, які проживають на території сусідніх країн, не має екстратериторіальної дії. Під час імплементації дійсного Закону угорські державні органи не виконуватимуть ніякої адміністративної діяльності на території сусідніх країн.

Як Уряд Угорської Республіки, так і уряди сусідніх країн мають намір, щоб дійсний Закон не мав екстратериторіальної дії. Побоювання від цього може бути відповідно вирішене на підставі взаємної політичної волі.

Імплементація Закону повністю відповідає законопорядку у сусідніх країнах.

ДОПОВІДЬ ВЕНЕЦІАНСЬКОЇ КОМІСІЇ РАДИ ЄВРОПИ

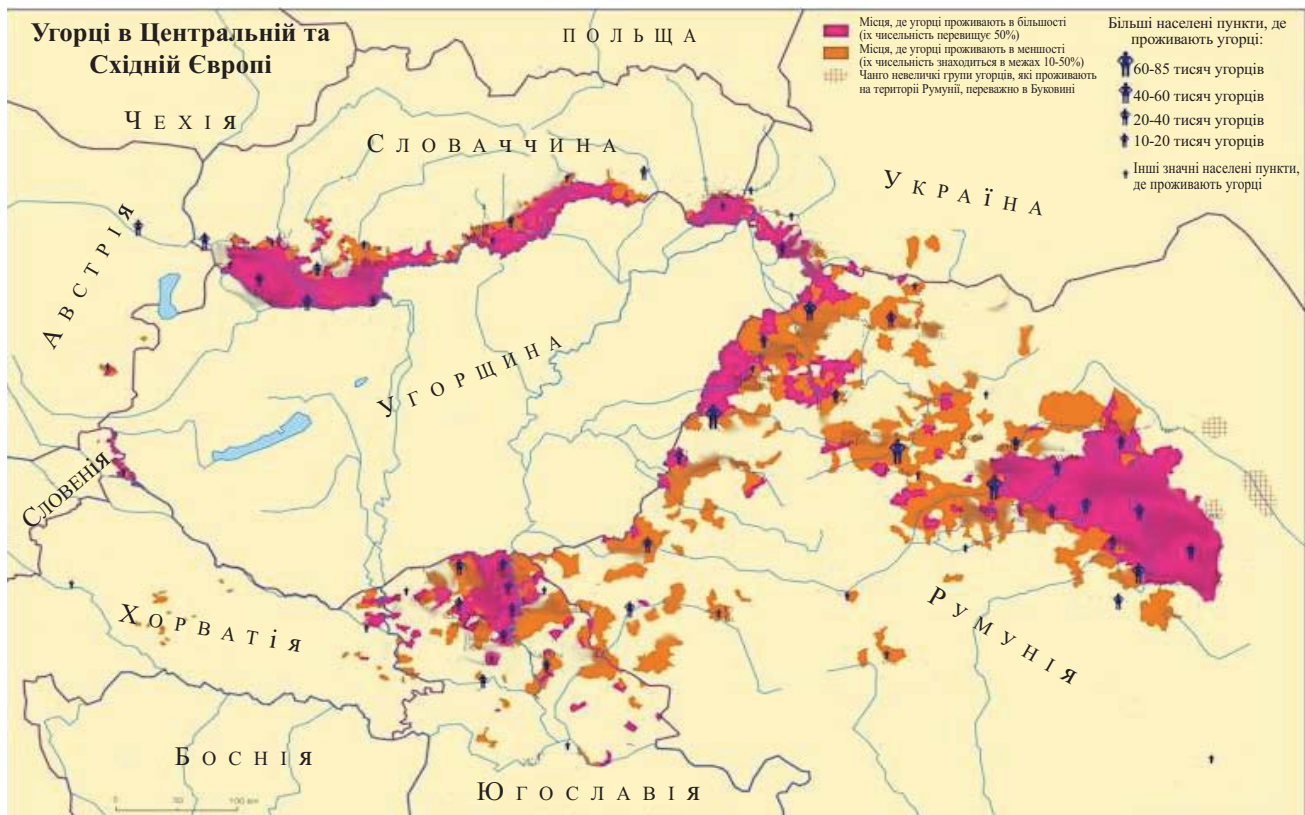
Доповідь Венеціанської Комісії Ради Європи від 19 жовтня 2001 року підтверджує правомірність дійсного Закону: "Держава може приймати правові акти відносно іноземних громадян, якщо їх дія реалізується в межах кордону".

На підставі проведення міжнародного правового аналізу законодавства дев'яти країн (Італії, Австрії, Греції, Румунії, Словаччини, Болгарії, Словенії, Росії,

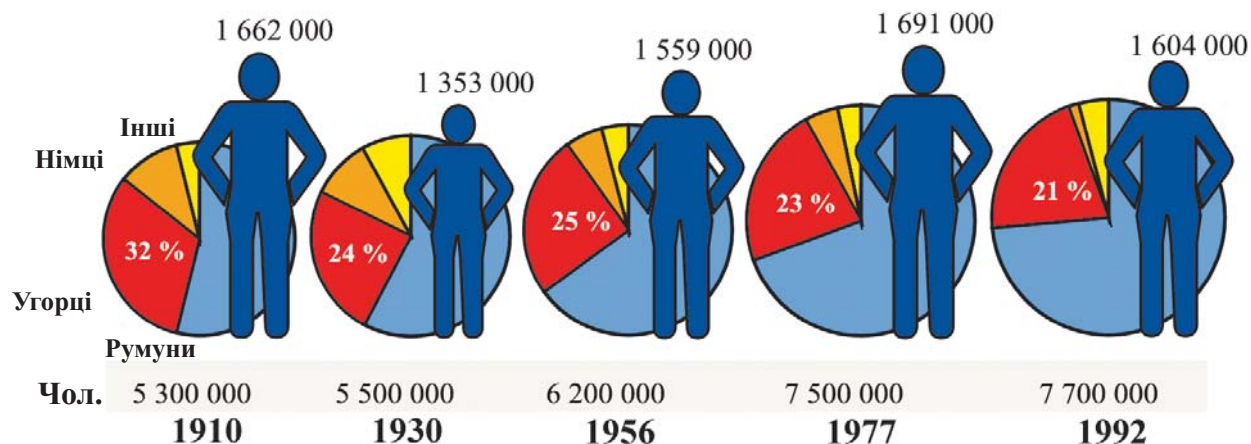
та Угорщина) зокрема трьох членів Європейського Союзу щодо своїх національних меншин, що проживають за кордоном, зроблені такі загальні висновки: "За захист національних меншин в першу чергу несе відповідальність держава, де вони мешкають. Разом з тим Комісія усвідомлює, що історичні батьківщини також грають відповідну роль у захисті та збереженні своїх національних меншин, з метою підтримання щільних мовних та культурних взаємин з ними. Європа розвивалася як культурна єдність на підґрунті різноманітного переплетіння мовних та культурних традицій; культурна різноманітність є багатством, визнання якого є передумовою миру і стабільності в Європі."

Угорська Республіка у ході практичної імплементації Закону № LXII про угорців, які проживають у сусідніх країнах, приймає до уваги і доброзичливо дотримується рекомендацій Венеціанської Комісії, сформульованих у доповіді від 19 жовтня 2001 року.

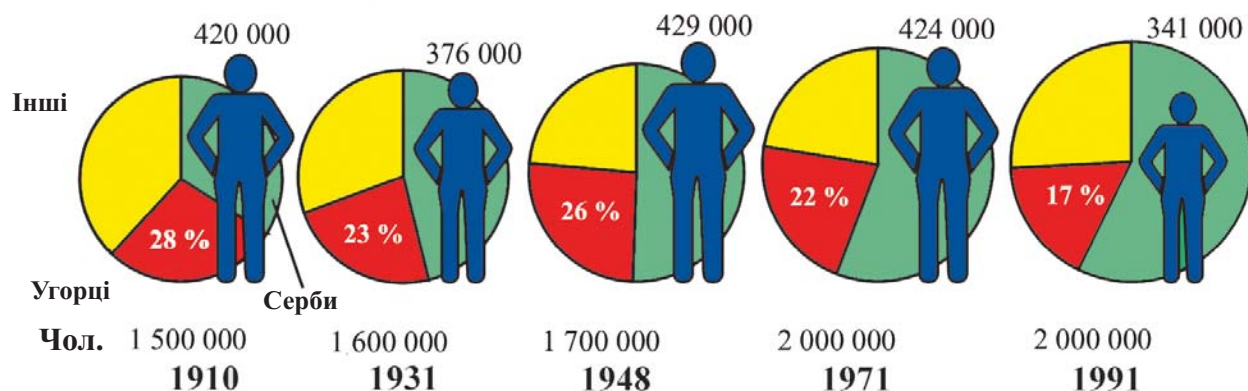
(Повний текст зазначеного документу можна знайти на вебсайті Міністерства Закордонних Справ Угорської Республіки за адресою: www.kum.hu)

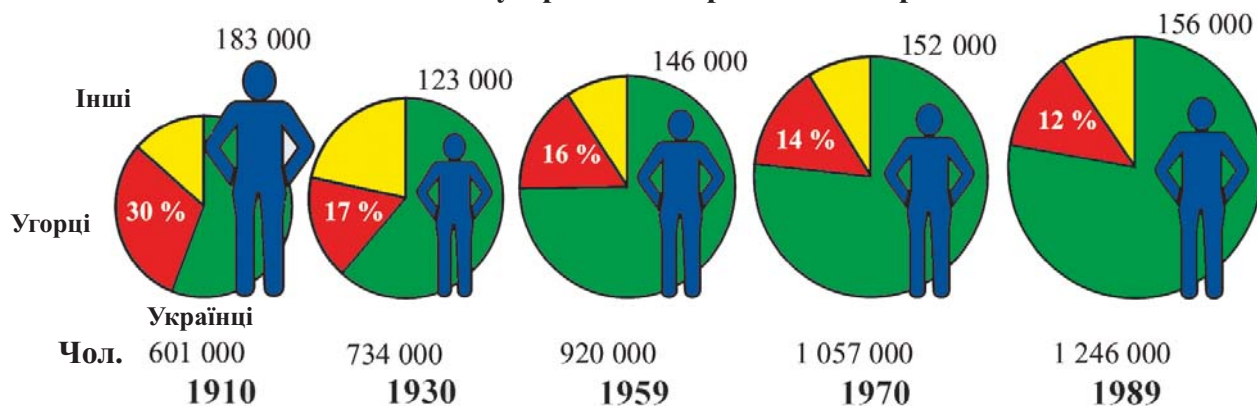
Чисельність угорців в Трансільванії (Румунія)

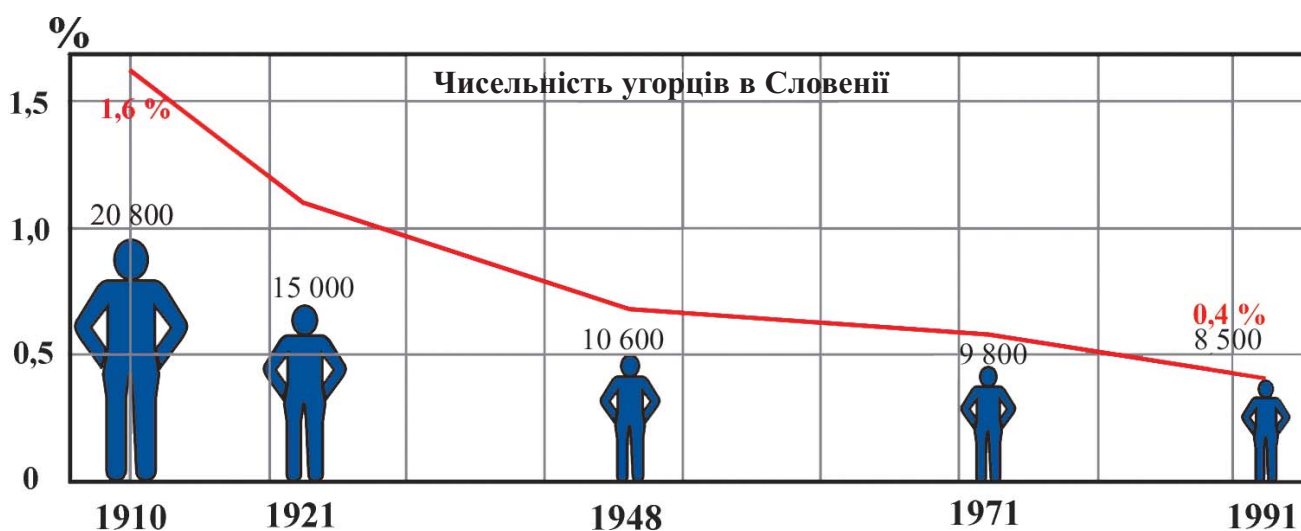
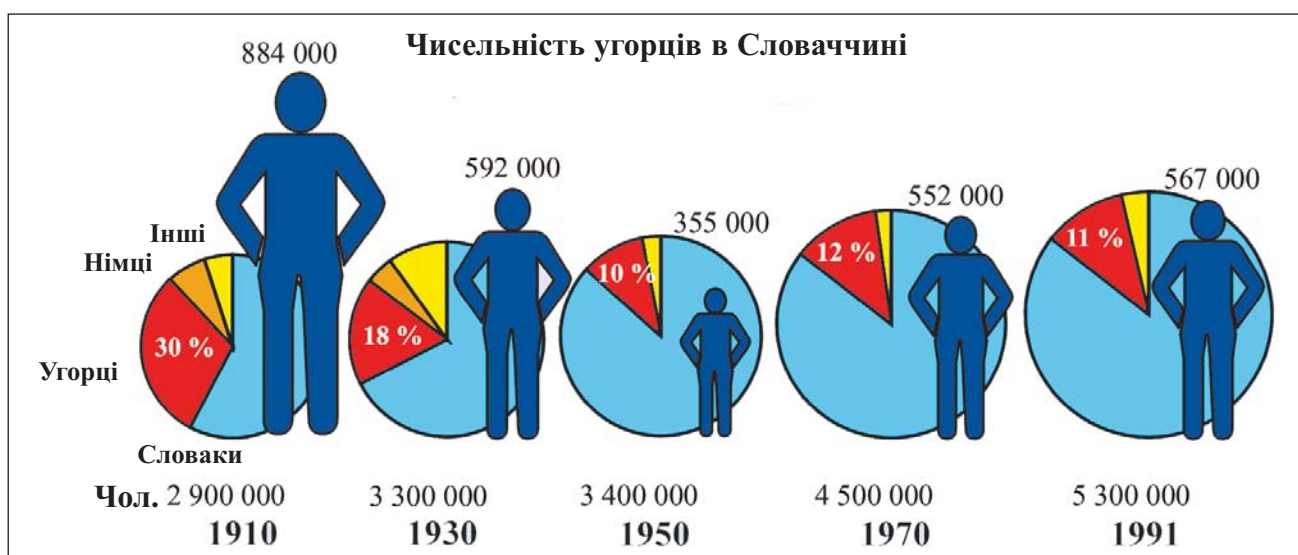

Чисельність угорців в Воєводині (Югославія)

Чисельність угорців в Закарпатській Україні

Таблиці складені за офіційними даними перепису населення співпрацівником Інституту ім. ТЕЛЕКІ, дослідником етноугорців, д-ром Ласло ШЕБОК

Legea nr. LXII din 2001 privind maghiarii din statele vecine¹

Parlamentul

- în conformitate cu prevederile art. 6, alin. 3 din Constituția Republicii Ungare cu privire la răspunderea față de maghiarii care trăiesc în afara granițelor țării, în scopul de a promova îngrijirea și dezvoltarea relațiilor multilaterale ale acestora cu Ungaria,
- ținând seama de eforturile de integrare europeană ale Republicii Ungare, de principiile fundamentale privind protecția drepturilor minorităților adoptate de organizațiile internaționale, în special de Consiliul Europei și Uniunea Europeană,
- având în vedere normele dreptului internațional general acceptate, precum și obligațiile de drept internațional asumate de Republica Ungară,
- luând în considerare dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate bilaterale și multilaterale în spațiul regiunii Europei Centrale, dezvoltarea cooperării regionale și a întăririi rolului stabilizator al Republicii Ungare în această zonă,
- în vederea asigurării pentru maghiarii care trăiesc în statele învecinate, a apartenenței la națiunea maghiară unitară, a prosperității pe pământul lor natal și a păstrării identității lor naționale,
- pe baza inițiativei și a propunerilor Conferinței Permanente Maghiare, funcționând ca organism de coordonare a comunităților maghiare din țările vecine în privința păstrării și întăririi identității naționale,
- fără afectarea drepturilor, facilităților și subvențiilor asigurate prin norme persoanelor de naționalitate maghiară trăind în afara granițelor țării sau în alte părți ale lumii,

adoaptă următoarea lege:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Aplicarea legii

Art. 1 – (1) Legea se aplică persoanelor fără cetățenie maghiară care se declară de naționalitate maghiară, având domiciliul în Republica Croația, Republica Federală Iugoslavia, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă sau Ucraina, care

a) și-au pierdut cetățenia maghiară nu prin renunțare voluntară și

b) nu posedă permis de ședere permanentă în Ungaria.

(2) Incidența legii se extinde și asupra soțului/soției și copiilor minori crescuți în menajul comun, nefiind de

naționalitate maghiară, aparținând de persoanele definite la alin. (1).

(3) Legea se aplică de asemenea și în domeniul cooperării cu organizațiile definite în art. 13, 17, 18 și 25, în vederea sprijinirii acestora.

Art. 2 – (1) Persoana îndreptățită prin lege beneficiază de facilități și sprijin pe teritoriul Republicii Ungare și la domiciliul din statul vecin, în condițiile prezentei legi, pe baza legitimației definite în art. 19.

(2) Dispozițiile prezentei legi vor fi aplicate fără afectarea obligațiilor asumate de Republica Ungară prin acordurile internaționale.

(3) Facilitățile și formele de sprijin prevăzute ce pot fi solicitate în condițiile prezentei legi, nu afectează cele accesibile și deja garantate, asigurate prin normele în vigoare pentru persoanele de naționalitate maghiară și fără cetățenia maghiară, trăind în orice parte a lumii.

Art. 3 – Republica Ungară în vederea

a) menținerii permanente a relațiilor,

b) posibilității de a beneficia de facilitățile și formele de sprijin prevăzute în prezenta lege,

c) caracterului nestingherit al relațiilor culturale, economice și familiale,

d) înlesnirii circulației neîngrădite a persoanelor și ideilor

asigură persoanelor îndreptățite prin prezenta lege tratamentul cel mai favorabil în privința intrării și șederii pe teritoriul său, cu respectarea obligațiilor dreptului internațional.

CAPITOLUL II

FACILITĂȚILE ȘI FORMELE DE SPRIJIN DE CARE POT BENEFICIA PERSOANELE ÎNDREPTĂȚITE PRIN PREZENTA LEGE

Educație, cultură și știință

Art. 4 – (1) Persoanele aflate sub incidența prezentei legi se bucură pe teritoriul Ungariei de drepturi egale cu cele ale cetățenilor maghiari în domeniul culturii. În mod corespunzător, Republica Ungară le asigură în special

a) drept de folosință a instituțiilor culturale, posibilitatea de a beneficia de serviciile acestora,

b) accesul la valorile culturale, pentru public și pentru cercetare,

c) accesul la valorile cu caracter de monument istoric și la documentele aferente,

d) posibilitatea cercetării științifice a materialelor de

1. Legea a fost adoptată de Parlamentul Republicii Ungare la 19 iunie 2001.

arhivă conținând date personale protejate, cu condiția ca statul vecin după domiciliul persoanei de naționalitate maghiară să fie parte a convenției internaționale privind protejarea datelor personale. ⁽²⁾.

(2) Persoana aflată sub incidența prezentei legi este îndreptățită la folosirea serviciilor oricărei biblioteci publice, beneficiind gratuit de următoarele servicii de bază:

- a) frecventarea bibliotecii,
- b) folosirea pe loc a părților din colecțiile desemnate de bibliotecă,
- c) folosirea mijloacelor de căutare în baze de date,
- d) informații privind serviciile bibliotecii, ale sistemului bibliotecar,
- e) împrumutarea documentelor tipărite ale bibliotecii în cazul înscrierii, în condițiile regulamentului bibliotecii.

(3) Facilitățile suplimentare de care pot beneficia persoanele vizate de prezenta lege, privind utilizarea serviciilor muzeelor și instituțiilor culturale susținute din bugetul de stat, sunt reglementate prin norme speciale.

Art. 5 – Oamenii de știință maghiari aflate sub incidența prezentei legi pot deveni membri corespondenți sau membri deplin ai Academiei Maghiare de Științe.

Distincții, burse

Art. 6 – (1) Republica Ungară asigură posibilitatea ca persoanelor aflate sub incidența legii, care desfășoară activitate în slujba națiunii maghiare cu rezultate deosebite în promovarea valorilor naționale și umane universale, să li se poată acorda pentru activitatea lor proeminentă distincții de stat ale Republicii Ungare, titluri onorifice, diplome și premii fondate de ministrii.

(2) La stabilirea condițiilor burselor și de stat se va asigura posibilitatea acordării burselor persoanelor aflate sub incidența legii.

Servicii de asigurări sociale și sănătate

Art. 7 – (1) Persoanele aflate sub incidența prezentei legi care se încadrează în muncă pe teritoriul Republicii Ungare în condițiile prevederilor art. 15, sunt obligați să plătească organului special desemnat în acest scop – dacă reglementările legale internaționale nu dispun altfel –, sume corespunzătoare asigurărilor de pensii și asigurărilor de sănătate, stabilite prin normele asigurărilor sociale

2. Legea nr. VI din 1998 privind ratificarea Convenției de la Strasbourg din 28 ianuarie 1981, cu privire la protejarea persoanelor cu o anumită informație a datelor personale.

ungare. Prin plata acestor contribuții angajatul este îndreptățit să beneficieze de servicii de sănătate și de pensie, stabilite prin reglementări speciale.

(2) Persoanele aflate sub incidența prezentei legi care nu sunt obligate la plata contribuțiilor la asigurări de pensii și asigurări de sănătate pe baza alin. (1), pot solicita acoperirea parțială a cheltuielilor legate de serviciile de sănătate pe teritoriul Ungariei, în mod prealabil prin concurs, de la organizații de utilitate publică înființate în acest scop.

(3) În cazul necesității serviciului medical imediat pe teritoriul Ungariei, persoanele aflate sub incidența prezentei legi sunt îndreptățite la serviciu medical conform prevederilor acordurilor bilaterale de asigurare socială (politica socială).

Facilități de călătorie

Art. 8 – (1) Persoanele îndreptățite prin lege beneficiază pe teritoriul Ungariei de facilități de călătorie în cadrul transportului în comun, local și interurban de circulație internă, folosind pe calea ferată vagoane de clasa a II-a.

(2) Sunt îndreptățiți la un număr nelimitat de călătorii gratuite

- a) minorii care nu au împlinit vârsta de 6 ani,
- b) persoanele care au împlinit vârsta de 65 de ani.

(3) Sunt îndreptățite la o reducere de 90% cu ocazia călătoriilor cu mijloacele de transport în comun de circulație internă

- a) persoanele prevăzute în alin. (1), de patru ori pe an,
- b) persoanele sub 18 ani și doi însoțitori adulți, aflate sub incidența legii, în cazul călătoriilor în grup format din cel puțin 10 membri, odată pe an.

(4) Condițiile detaliate privind facilitățile de călătorie sunt reglementate prin norme speciale.

Educație

Art. 9 – (1) Conform prevederilor Legii nr. LXXX din 1993 privind învățământul superior aplicabile cetățenilor maghiari și în condițiile paragraful e) al legii, persoanele aflate sub incidența prezentei legi sunt îndreptățite să participe la

- a) pregătire de bază în cadrul învățământului superior,
- b) studii complementare de bază,
- c) studii parțiale,
- d) doctorat (PhD) și masterat (DL),
- e) perfecționare generală sau de specialitate,
- f) pregătire de specialitate în cadrul sistemului acreditat de învățământ superior.

(2) Studenții care urmează cursurile de zi ale unei forme de pregătire finanțată de stat pe baza alin. (1), beneficiază

de normativ, de alocații bănești și nemateriale conform Legii nr. LXXX din 1993 privind învățământul superior, respectiv de rambursarea contribuțiilor la asigurări de sănătate. Condițiile detaliate privind acordarea acestor facilități, respectiv sfera facilităților suplimentare se vor stabili prin norme speciale de ministrul educației.

(3) Persoanele aflate sub incidența acestei legi pot participa la studii în instituțiile de învățământ superior ale Republicii Ungare la forme de pregătire finanțată de stat, în limita numărului stabilit anual de ministrul educației.

(4) Studenții de peste hotare care participă la forme de studii nefinanțate de stat, pot solicita prin concurs de la organizații de utilitate publică înființate special în acest scop, acoperirea parțială sau integrală a cheltuielilor legate de șederea și studiile lor din Ungaria.

Facilități pentru elevi și studenți

Art. 10 – (1) Elevii din statele vecine care învață în limba maghiară sau studenții care urmează cursurile oricărei instituții de învățământ superior, aflați sub incidența prezentei legi, sunt îndreptățiți la facilitățile accesibile cetățenilor maghiari pe baza carnetului de elev sau legitimației de student, conform normelor în vigoare.

(2) Dreptul la facilitățile definite în alin. (1) este atestat de legitimația definită în art. 19, prin anexa prevăzută în acest scop. Regulile detaliate privind solicitarea facilităților sunt cuprinse în norme speciale.

Perfecționarea pedagogilor maghiari de peste hotare

Art. 11 – (1) Pedagogii maghiari din țările vecine care predau în limba maghiară, aflați sub incidența prezentei legi (în continuare: pedagogi maghiari de peste hotare), sunt îndreptățiți să participe la cursurile regulate de perfecționare din Ungaria, în limita numărului stabilit anual de ministrul educației și să beneficieze de facilitățile prevăzute în aliniatul următor.

(2) Persoanele definite în alin. (1) sunt îndreptățiți să solicite de la instituția maghiară de învățământ unde urmează cursul de perfecționare

- a) rambursarea cheltuielilor de cazare,
- b) rambursarea cheltuielilor de transport și
- c) rambursarea cheltuielilor de înscriere

pe durata participării la curs, în cuantumul stabilit prin acte normative speciale.

(3) Reglementările detaliate privind perfecționarea pedagogilor maghiari de peste hotare sunt cuprinse în norme speciale.

Art. 12 – (1) Pedagogii maghiari de peste hotare, precum și cadrele didactice maghiari din instituțiile de învățământ superior din țările vecine, aflați sub incidența prezentei legi (în continuare: cadre didactice maghiare de peste hotare), sunt îndreptățiți la facilități speciale.

(2) Facilitățile de care pot beneficia pedagogii maghiari și cadrele didactice maghiare de peste hotare sunt identice cu cele accesibile pedagogilor de cetățenie maghiară, pe baza legitimației de pedagog.

(3) Dreptul la facilitățile speciale definite în alin. (1) este atestat de "Legitimația de maghiar", prin anexa prevăzută în acest scop. Regulile detaliate privind acordarea facilităților sunt cuprinse în norme speciale.

Pregătirea prin filiale de peste hotare

Art. 13 – (1) Republica Ungară promovează păstrarea limbii materne, a culturii și identității naționale a maghiarilor de peste hotare și prin sprijinirea instituțiilor de învățământ superior acreditate din Ungaria în organizarea și funcționarea unor secții detașate în țările vecine.

Fondurile necesare pentru subvenționarea acestui obiectiv vor fi prevăzute nominalizat în bugetul Republicii Ungare. Modul de utilizare a fondurilor destinate pentru subvenții este definit de ministrul educației conform actelor normative speciale.

(2) Republica Ungară sprijină înființarea, funcționarea și dezvoltarea instituțiilor de învățământ superior (facultăți, secții etc.) cu limba de predare maghiară în țările vecine care își asumă obținerea acreditării. Sursele financiare pentru realizarea acestora se pot solicita prin concurs de la organizații de utilitate publică înființate în acest scop.

Sprijin în cadrul educației și învățământului

Art. 14 – (1) Acei părinți aflați sub incidența prezentei legi care asigură creșterea în menajul propriu a cel puțin doi copii minori, pot beneficia de sprijin de educație, după fiecare copil care

a) participă în cadrul unei instituții la o formă de educație sau învățământ corespunzător vârstei, fiind educat sau instruit în limba maghiară, dacă

b) institutul de educație sau de învățământ de la punctul a) funcționează pe teritoriul statului vecin potrivit domiciliului părinților.

(2) Pot beneficia de sprijin pentru achiziționare de manuale și materiale didactice (în continuare: sprijin de material didactic) acei părinți beneficiari prezentei legi, care asigură pentru minorii crescuți în menaj propriu educație în limba maghiară, în cadrul unui institut de învățământ din statul vecin potrivit domiciliului.

(3) Sprijinul de educație respectiv de material didactic poate fi solicitat prin cerere de la organizațiile de utilitate publică înființate în acest scop. În cursul aprecierii

cererii organizația de utilitate publică va solicita punctul de vedere al organizației cu drept de recomandare din țara vecină conform art. 20, formulat de comun acord cu ministrul educației maghiare privind faptul că în cadrul instituției de educație sau de învățământ respectiv este asigurată educația sau instruirea în limba maghiară.

(4) Persoana aflată sub incidența prezentei legi care participă la studii în sistemul de învățământ superior din statul vecin respectiv, poate solicita sprijin pentru continuarea studiilor de la organizația de utilitate publică înființată în acest scop.

Încadrarea în muncă

Art. 15 – Persoana aflată sub incidența prezentei legi poate fi încadrată în muncă pe teritoriul Republicii Ungare pe bază de permis.

În acordarea permisului se vor respecta regulile generale privind angajarea cetățenilor străini în Ungaria, cu diferența ca permisul poate fi eliberat pe o perioadă de trei luni pe an calendaristic, fără verificarea prealabilă a situației pieței forței de muncă. Norme speciale pot prevedea eliberarea în mod similar a unui permis pe o perioadă mai lungă.

Art. 16 – Cheltuielile ivite pe parcursul procurării actelor necesare la încadrarea în muncă conform normelor, legate în special de atestarea pregătirii școlare, a specialității, a aptitudinii medicale, pot fi rambursate solicitantului, prin cerere și pe bază de concurs de către organizația de utilitate publică înființată în acest scop.

Sarcinile organelor de informare publică

Art. 17 – (1) Organele de informare publică din Ungaria se vor îngriji în mod sistematic de culegerea și transmiterea informațiilor despre maghiarii de peste hotare, precum și de transmiterea informațiilor despre Ungaria și maghiarii de pretutindeni către maghiarii de peste hotare.

Aceste informații servesc la

- a) transmiterea valorilor spirituale și culturale maghiare și universale,
- b) formarea unei imagini obiective despre lume, Ungaria și despre maghiari,
- c) păstrarea conștiinței identității, limbii materne, culturii comunităților naționale maghiare care trăiesc în minoritate.

(2) Republica Ungară asigură realizarea și difuzarea de emisiuni publice de televiziune pentru maghiarii de peste hotare prin înființarea și funcționarea unei organizații de utilitate publică înființată în acest scop.

Sursele financiare necesare vor fi asigurate din bugetul de stat.

Sprijinirea organizațiilor de peste hotare

Art. 18 – (1) Republica Ungară sprijină organizațiile din statele vecine care promovează interesele comunităților naționale maghiare din aceste state.

(2) Organizațiile definite în alin. (1) pot înainta cereri pentru obținerea prin concurs a sprijinului și subvențiilor, la organizația de utilitate publică înființată în acest scop, dacă urmăresc în mod deosebit

- a) păstrarea, sprijinirea și cercetarea tradițiilor naționale maghiare,
- b) păstrarea și îngrijirea limbii, culturii și artei populare maghiare,
- c) sprijinirea învățământului superior maghiar de peste hotare, promovând primirea cadrelor didactice din Ungaria în calitate de profesori invitați,
- d) restaurarea și conservarea monumentelor aparținând patrimoniului cultural maghiar,
- e) dezvoltarea turismului rural, sprijinirea comunităților maghiare prin îmbunătățirea capacității de reținere a populației în zone defavorizate,
- f) crearea și dezvoltarea condițiilor infrastructurii în menținerea relațiilor cu Republica Ungară,
- g) alte activități promovând realizarea obiectivelor cuprinse în alin. (1).

CAPITOLUL III

PROCEDURA PRIVIND ACORDAREA FACILITĂȚILOR ȘI SPRIJINELOR

"Legitimația de maghiar" și "Legitimația de aparținător maghiar"

Art. 19 – (1) Facilitățile și formele de sprijin prevăzute prin prezenta lege sunt accesibile pe baza "Legitimației de maghiar" și "Legitimației de aparținător maghiar", ce pot fi obținute la cerere de către persoanele de naționalitate maghiară și cele fără naționalitatea maghiară, în condițiile prevederilor art. 20.

(2) De la organul de administrație publică centrală maghiară, desemnat pentru acest scop de Guvernul Republicii Ungare (în continuare: autoritate de evaluare), poate solicita

- a) eliberarea "Legitimației de maghiar" cu fotografie, persoana de naționalitate maghiară aflată sub incidența prezentei legi,
- b) eliberarea "Legitimației de aparținător maghiar" cu fotografie, soțul/soția sau minorul, care trăiește împreună cu persoana definită în alin. (2), punctul a) și care nu este de naționalitate maghiară,

în măsura în care satisface condițiile prevăzute în art. 1, alin. (1), punctele a)-b), dacă organizația de recomandare definită conform art. 20 i-a eliberat recomandarea și dacă organele de ordine maghiare în drept nu au dispus interdicția intrării sau șederii ori expulzarea pe motive prevăzute de normele în vigoare, respectiv împotriva lui nu este în curs cercetare penală pe teritoriul Ungariei pentru infracțiune comisă cu intenție.

(3) "Legitimația de aparținător maghiar" se eliberează conform cerințelor prevăzute în alin. (2), cu condiția ca persoana de naționalitate maghiară de care aparține solicitantul, să posede la rândul său "Legitimația de maghiar" sau să fie îndreptățit la aceasta. În cazul retragerii "Legitimației de maghiar" trebuie retrasă și "Legitimația de aparținător maghiar".

Art. 20 – (1) Autoritatea de evaluare eliberează "Legitimația de maghiar" în cazul în care solicitantul dispune de recomandarea unei organizații reprezentative a comunității maghiare din statul vecin, acceptată de Guvernul Republicii Ungare drept organizație de recomandare, dacă recomandarea

a) certifică naționalitatea maghiară a solicitantului în baza declarației proprii (în cazul minorilor în baza declarației reprezentantului legal),

b) certifică autenticitatea semnăturii proprii și

c) conține

ca) cererea solicitantului, fotografia și adresa acestuia,

cb) datele personale ce urmează a fi înscrise în legitimație (art. 21),

cc) numele, ștampila organizației de recomandare, numele și semnătura persoanei care acționează în numele acesteia,

cd) locul și data eliberării recomandării.

(2) Recomandarea necesară eliberării "Legitimației de aparținător maghiar" certifică în locul celor prevăzute la alin. (1), punctul a) relația de aparținător al solicitantului de persoana de naționalitate maghiară aflată sub incidența prezentei legi.

(3) Guvernul Republicii Ungare acceptă drept organizație de recomandare din statul vecin acea organizație reprezentativă a comunității maghiare din acel stat, care

a) poate reprezenta totalitatea comunității naționale maghiare care trăiește în statul respectiv,

b) se poate îngriji de condițiile organizatorice și de personal pentru primirea și soluționarea cererilor de recomandare.

Art. 21 – (1) Termenul de valabilitate a legitimației este

a) împlinirea vârstei de 18 ani în cazul minorilor;

b) cinci ani în cazul persoanelor între 18-60 de ani;

c) nelimitat în cazul persoanelor peste 60 de ani.

(2) În cazul expirării termenului de valabilitate a legitimației, procedura stabilită în art. 19-20 se repetă la cerere.

(3) Autoritatea de evaluare retrage legitimația, dacă

a) organizația de recomandare a retras recomandarea fiindcă titularul legitimației a furnizat date false cu prilejul solicitării recomandării;

b) titularul a obținut permis de imigrare sau permis de sedere permanentă;

c) titularul a obținut cetățenie maghiară;

d) titularul a obținut statut de refugiat sau statut de azilant de către autoritățile de imigrare;

e) titularul a fost expulzat de pe teritoriul Republicii Ungare, împotriva lui s-a dispus interdicția de intrare și de sedere;

f) împotriva titularului este în curs cercetarea penală pe teritoriul Ungariei, respectiv

g) legitimația a fost folosită pe nedrept, sau a fost falsificată;

h) a încetat relația de apartenență, care a îndreptățit titularul la obținerea "Legitimației de aparținător maghiar";

i) titularul solicită personal retragerea legitimației.

(4) Hotărârea de drept definitivă privind retragerea legitimației se va comunica și organizației de recomandare.

(5) Legitimația cuprinde următoarele date ale titularului

a) numele de familie și prenumele (la femei și numele, prenumele dinainte de căsătorie), conform modului oficial de înscriere folosit în statul vecin (cu caractere latine), în cazul persoanelor de naționalitate maghiară și în limba maghiară;

b) locul de naștere, denumirea oficială folosită în statul vecin și denumirea în limba maghiară;

c) data nașterii, sexul;

d) numele mamei, conform modului oficial de înscriere folosit în statul vecin (cu caractere latine), în cazul persoanelor de naționalitate maghiară și în limba maghiară;

e) fotografia, cetățenia, statutul de apatrid;

f) semnătura proprie; precum și

g) data eliberării, termenul de valabilitate a legitimației și seria documentului.

(6) Înscrierile și mențiunile privind facilitățile și formele de sprijin sunt cuprinse în anexa legitimației.

(7) În vederea asigurării autenticității legitimației și în scopul de a controla acordarea facilităților și formelor de sprijin, autoritatea de evaluare (în aplicarea acestor dispoziții: organ de gestionare a datelor) ține evidența privind datele înscrise în legitimații și în anexele acestora, domiciliul din străinătate al titularului, relația de aparținător care

îndreptățește la legitimație, respectiv numărul și termenul de valabilitate a permisului de ședere, precum și datele stabilite în alin. (3). Organul de gestionare a datelor poate administra datele stocate în evidență până la retragerea, respectiv expirarea termenului de valabilitate a legitimației. Din datele administrate în evidență se pot transmite date Oficiului Central de Statistică în scopuri statistice, precum și organului de acordare și organului de evidență a facilităților și formelor de sprijin, organelor de instanță, de urmărire penală și serviciilor de securitate națională, respectiv autorităților de evidență străinilor, în scopul controlului drepturilor și împiedicarea abuzurilor.

(8) În vederea evaluării cererii și examinarea existenței motivelor de retragere autoritatea de evaluare poate solicita date:

a) de la evidența centrală a străinilor, privind faptul dacă solicitantul se află în curs de cercetare, dacă s-a dispus expulzarea, interdicția de intrare sau de ședere, datele autorizației de ședere în Ungaria;

b) de la organul competent privind acordarea cetățeniei maghiare;

c) de la evidența centrală a refugiaților, privind recunoașterea statutului de refugiat sau de azilant;

d) de la evidența organelor de cercetare penală, privind acțiuni penale în curs.

Art. 22 – (1) În privința procedurii organului de evaluare sunt normative dispozițiile Legii nr. IV din 1975 privind normele de procedură generală ale administrației de stat. Cheltuielile procedurii administrației de stat sunt suportate de către stat.

(2) Hotărârea administrativă publică de drept definitivă a autorității de evaluare, adoptată în urma contestației depuse de solicitant împotriva hotărârii de prima instanță privind eliberarea sau retragerea legitimației, poate fi atacată de solicitant în instanță. Instanța poate modifica hotărârea administrativă publică în baza dispozițiilor Codului de procedură civilă.

(3) Regulile detaliate legate de procedura autorității de evaluare, normele privind evidența legitimațiilor eliberate, precum și cele referitoare la forma și conținutul legitimației, se reglementează prin acte normative speciale.

Solicitarea facilităților pe teritoriul Republicii Ungare

Art. 23 – (1) Persoana de naționalitate maghiară de peste hotare, aflată legal pe teritoriul Ungariei, poate solicita facilitățile cuprinse în art. 4, alin. (1) din art. 7, art. 8, art. 10, alin. (2) din art. 11, art. 12 în condițiile

prevăzute, prin prezentarea legitimației (art. 19), în temeiul dreptului subiectiv.

(2) Fondurile necesare pentru acordarea facilităților conform alin. (1) de către organizațiile și instituțiile de stat, precum și pentru acordarea facilităților de călătorie de către organizațiile cu scop lucrativ, vor fi asigurate din bugetul de stat.

Procedura de solicitare a subvențiilor accesibile în Republica Ungară

Art. 24 – (1) Pentru evaluarea proiectelor și acordarea subvențiilor ce pot fi solicitate prin concurs de persoane (organizațiile) aflate sub incidența prezentei legi, Guvernul înființează organizații de utilitate publică.

(2) Scopul activității organizațiilor de utilitate publică, sfera proiectelor ce vor fi evaluate, organul de conducere decizional vor fi cuprinse în actul de constituire, cu respectarea prevederilor Legii nr. CLVI din 1997 privind organizațiile de utilitate publică.

(3) Proiectele pentru obținerea subvențiilor, accesibile pe baza legii și anunțate în mod public, se pot depune la organizația de utilitate publică competentă potrivit obiectului.

(4) Proiectele vor fi însoțite prin anexă de datele și documentele solicitate de organizația de utilitate publică, precizate în anunțul concursului.

(5) În caz de decizie favorabilă solicitantul și organizația de utilitate publică vor încheia un contract de drept civil, care cuprinde condițiile de îndeplinire și suma acordată, stabilind scopul utilizării și modul de decontare.

(6) Fondurile necesare pentru desfășurarea activității organizației (organizațiilor) de utilitate publică vor fi asigurate din bugetul de stat, prevăzute anual sub forma unui fond special.

Procedura de solicitare a subvențiilor accesibile în statele vecine

Art. 25 – (1) Cererile (proiectele) privind solicitarea subvențiilor prevăzute în prezenta lege, pot fi depuse de persoana (organizația) aflată sub incidența prezentei legi la organizația fără scop lucrativ înființată în acest scop și funcționând legal în statul vecin, în localitatea potrivit domiciliului (sediului) solicitantului (în continuare: organizație de utilitate publică străină).

(2) Sfera datelor necesare evaluării proiectelor – acte, declarații, documentație – va fi cuprinsă în contractul de drept civil încheiat între organizația de utilitate publică din Ungaria și organizația de utilitate publică străină, înființate în scopul evaluării și acordării subvențiilor.

(3) Organizația de utilitate publică din Ungaria va evalua proiectul în baza datelor stabilite în contractul

de drept civil conform alin. (2) și aprecierile organizației de utilitate publică străină.

(4) Subvențiile obținute vor fi asigurate solicitantului de organizația de utilitate publică din Ungaria, pe baza unui contract de drept civil. Acest contract va cuprinde condițiile de îndeplinire și suma acordată, stabilind scopul utilizării și modul de decontare.

Evidența centrală a subvențiilor

Art. 26 – (1) În vederea coordonării întregului sistem de subvenții, se va înființa o evidență centrală a proiectelor depuse pentru subvenții și a deciziilor conexe ale organizațiilor de utilitate publică înființate în scopul evaluării.

(2) Organul de administrație publică centrală, însărcinat cu gestiunea evidenței, va fi desemnat de Guvern.

(3) Organul de gestionare a evidenței va administra următoarele date:

a) numele, domiciliul (sediul), seria legitimației solicitantului pentru subvenție,

b) felul subvenției solicitate,

c) suma subvenției acordate.

(4) Datele cuprinse în alin. (3) pot fi administrate de organul de gestionare a datelor timp de 10 ani de la data acordării subvenției.

(5) Pot fi preluate date din evidență, de către organizații de utilitate publică înființate în Ungaria și statele vecine, în scopul evaluării subvențiilor, precum și de către organele administrației publice centrale maghiare, în scopul asigurării acoperirii materiale a subvențiilor.

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII FINALE

Art. 27 – (1) Această lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2002.

(2) Începând cu data aderării Republicii Ungare la Uniunea Europeană, dispozițiile prezentei legi vor fi aplicate în concordanță cu acordul de aderare și cu normele Comunităților Europene.

Art. 28 – (1) Guvernul este împuternicit să reglementeze prin decrete

a) prevederile privind desemnarea și stabilirea sferei de competență a organului de administrație publică centrală și a organului ierarhic superior, autorizate cu eliberarea, retragerea și evidența legitimațiilor, respectiv reglementările privind procedura eliberării, schimbării, retragerii și evidenței legitimațiilor;

b) reglementarea detaliată a facilităților de călătorie privind persoanele aflate sub incidența prezentei legi;

c) reglementarea detaliată a facilităților pentru elevi și studenți, asigurate pentru persoanele prevăzute în art. 10, alin. (1) al prezentei legi și normele privind modul de acordare.

(2) Guvernul se va îngriji de înființarea organizației (organizațiilor) de utilitate publică maghiară, care va evalua cererile și va acorda subvențiile solicitabile pe baza prezentei legi, respectiv de coordonarea activității organizațiilor de utilitate publică deja înființate cu asemenea scop, de modificarea adecvată a actelor de constituire ale acestora, precum și de regruparea subvențiilor în acest cadru.

Art. 29 – (1) Ministrul de interne împreună cu ministrul afacerilor externe – pentru subvențiile din domeniul educației împreună cu ministrul educației – vor stabili printr-un ordin comun normele detaliate privind conținutul și forma legitimației.

(2) Ministrul economiei

a) împreună cu ministrul afacerilor externe vor stabili printr-un ordin comun regulile privind evidența și procedura necesară permisului încadrării în muncă a maghiarilor de peste hotare, precum și organul de administrație publică responsabilă de îndeplinirea acestor sarcini,

b) este împuternicit să reglementeze prin ordin condițiile eliberării permisului de încadrare pe termen mai lung decât cel prevăzut în art. 15, în privința celor ce urmează a fi angajați în condițiile prezentei legi – cu privire la sportivii de performanță de comun acord cu ministrul tineretului și sporturilor.

(3) Ministrul de externe este împuternicit să suplinească recomandarea prevăzută în art. 20 al prezentei legi prin declarație proprie în cursul procedurii de avizare de către autoritatea de evaluare definită conform art. 19, în cazuri de apreciere excepțională, precum și în caz de împiedicare a procedurii prevăzute în art. 20, alin. (1), în vederea asigurării fluentei procedurii de evaluare.

(4) Ministrul patrimoniului culturii naționale va stabili prin ordin normele detaliate privind facilitățile de care beneficiază maghiarii de peste hotare pe parcursul solicitării serviciilor muzeelor și instituțiilor culturale.

(5) Ministrul educației – de comun acord cu ministrul de externe – va stabili prin ordin normele detaliate privind perfecționarea pedagogilor maghiari de peste hotare, precum și facilitățile cuprinse în art. 9, 11, și 12, art. 13, alin. (1) și art. 14, inclusiv cuantumul subvențiilor aferente.